

Prof. Dr. Szabó Máté
Alapvető Jogok Biztosának Hivatala
1051 Budapest, Nádor u. 22.
(postacím:1387 Budapest Pf. 40.)

Tisztelt Alapvető Jogok Biztosa!

A Társaság a Szabadságjogokért jogvédő szervezet (TASZ) indítványozza, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 24.§ (2) pontjában foglalt jogosultságánál fogva kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál jogszabály Alaptörvény-ellenességének utólagos vizsgálatát és kérje, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (Mötv.) alábbi rendelkezése:

143.§ (4) Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:

d) az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ezek elmulasztásának jogkövetkezményeit;

alaptörvény-ellenes és semmisítse meg azt.

Az Alkotmánybíróság 2012. novemberében meghozott, II./1477/2012. számú határozatával megsemmisítette a Mötv. 51.§ (4) bekezdését és a 143.§ (4) bekezdésének e) pontját alkotmányellenesnek találván azokat. A megsemmisített rendelkezések:

„51. § (...)

(4) A helyi önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben meghatározhat tiltott, közösségellenes magatartásokat. A helyi önkormányzat képviselő-testülete e magatartás elkövetőjével szemben önkormányzati rendeletben ötvenezer forintig terjedő helyszíni bírság, illetve százötvenezer forintig terjedő közigazgatási bírság kiszabását rendelheti el, amely az önkormányzat saját bevételét képezi.”

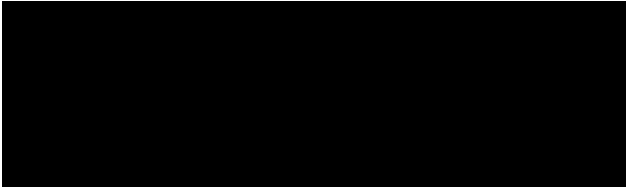
„143. § (...)

(4) Felhatalmazást kap a helyi önkormányzat képviselő-testülete, hogy rendeletben határozza meg:

a)-d)

e) a kirívóan közösségellenes magatartásokat, valamint a magatartás elkövetőjével szembeni pénzbírság kiszabásának szabályait;”

Az AB fenti határozatában a sokat idézett 9/1992.(I.30.) számú AB határozat axiomáját felelevenítve („A jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság; a jogbiztonság az állam - s

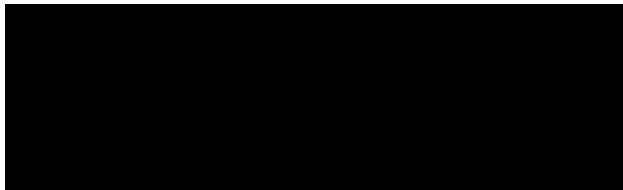
elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.”) és az önkormányzati rendeleti jogalkotásra vonatkoztatva újból és sokadszorra emlékeztet arra, hogy a törvényalkotónak meg kell határoznia a jogalkotási hatáskör terjedelmét és annak korlátait, és aztán annak tételes jogi megfogalmazására is: a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 5.§ (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy a jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit.”

Az AB nem tartja elégségesnek a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló részben anyagi jogi rendelkezések garanciáit, kimondja, hogy ezek nem pótolják a polgárok garanciáit a helyi jogalkotással szemben.

Az AB leszögezi a megsemmisített jogszabályhely alaptörvény-ellenességének kulcsmomentumát, azt hogy: „<a közösségellenes magatartás>, a <kirívóan közösségellenes magatartás> olyan határozatlan jogfogalom, amely rendkívül széles, diszkrecionális jogkört biztosít a helyi önkormányzatok számára, annak eldöntésére, hogy mely magatartásokat ítél a helyi közösség együttélési szabályait figyelembe véve tiltottnak, s bírsággal sújthatónak. A felhatalmazásnak ez a módja lehetőséget ad az önkormányzatnak arra, hogy önkényesen éljen a közhatalom gyakorlására szóló felhatalmazásával, a közösség érdekeinek valódi sérelme nélkül, állami kényszereszközökkel avatkozzon be a területén élő polgárok életébe.”

A 2012. november 15-étől megsemmisített rendelkezés helyett a Magyar Országgyűlés megalkotta az öngondoskodás és a közösségi feladatok ellátásához való hozzájárulás, továbbá a közösségi együttélés alapvető szabályairól szóló törvényi felhatalmazást a Mötv. módosításával.

Nem nehéz belátni, hogy az együttélés szabályai, vagy az öngondoskodás, a közösségi feladatokhoz való hozzájárulás fogalmi semmivel nem maradnak alul határozatlanságban, diszkrecionalitásban, a jogalkotói és a jogalkalmazói önkény megfékezésére ugyanannyira alkalmatlanok, mint a tiltott közösségellenes magatartás fogalma. A közösségi együttélés szabályainak a megsértése egyet jelent a tiltott közösségellenes magatartással, vagyis a törvényalkotó egyik esetben a helyi társadalomra való veszélyességet, a másik esetben pedig pozitív vagy tiltó norma megszegését, vagyis a tényállásszerűséget exponálja a megnevezésben. Ugyanarról, a társadalomra veszélyes cselekmények hierarchiájában a szabálysértések „alatt” elhelyezkedő bagatell cselekménycsoportról van szó, ugyanazon önkényes, obskúrus fogalmakkal operálva, csak éppen más nézőpontból. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy az önkormányzatok ugyanazon rendeleti tényállásokat emelték be 2013. január 1-je után megalkotott rendeleteikbe, amelyeket deregulálniuk kellett a 2012-ben hatályba lépett szabálysértési kódex kapcsán, valamint amiket újból hatályon kívül kellett helyezniük a 2012. november 15-ét követően az AB határozat miatt. A jogalkotás szilárd keretei éppen annyira hiányoznak, mint az AB határozattal megsemmisített rendelkezéseknél, miközben az AB által is érintett önkormányzati anyagi érdekelttség változatlanul fennáll. Mindezek alapján csak ismételten idézhetjük az AB világos és egyértelmű verdiktjét:

„A helyi önkormányzatok rendeletalkotási jogkörét az Alaptörvény 32. cikke szabályozza. A 32. cikk (1) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot. E körben a 32. cikk (2) bekezdése alapján eredeti jogalkotási jogkörrel is rendelkezik, feladatkörében szabályozhat olyan helyi társadalmi viszonyokat, amelyeket törvény nem szabályoz. **Jogellenes magatartás jogkövetkezményeként büntetés, szankció megállapítása, amely állami kényszer alkalmazására ad lehetőséget, nem tartozik a helyi közügyek körébe. Ilyen szabályokat az önkormányzat csak – az Alaptörvény 32. cikk (2) bekezdésének második fordulatának megfelelően – törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között alkothat. Az ilyen jogalkotás csak a törvényben előírt anyagi jogi garanciák és egyértelmű felhatalmazás mellett áll összhangban az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdéséből folyó jogállami követelményekkel.**”

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Biztos Urat, hogy indítványozza a AB utólagos normakontrollra vonatkozó eljárását, kérje abban a Mötv. 143.§ (4) bekezdése d) pontjának megsemmisítését.

Budapest, 2013. május 16.

Dr. Jovánovics Eszter
Romaprogram-vezető
Társaság a Szabadságjogokért